

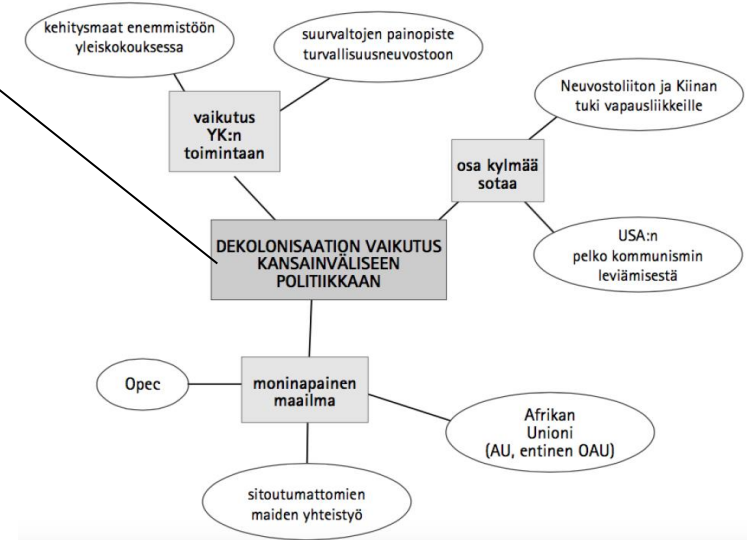
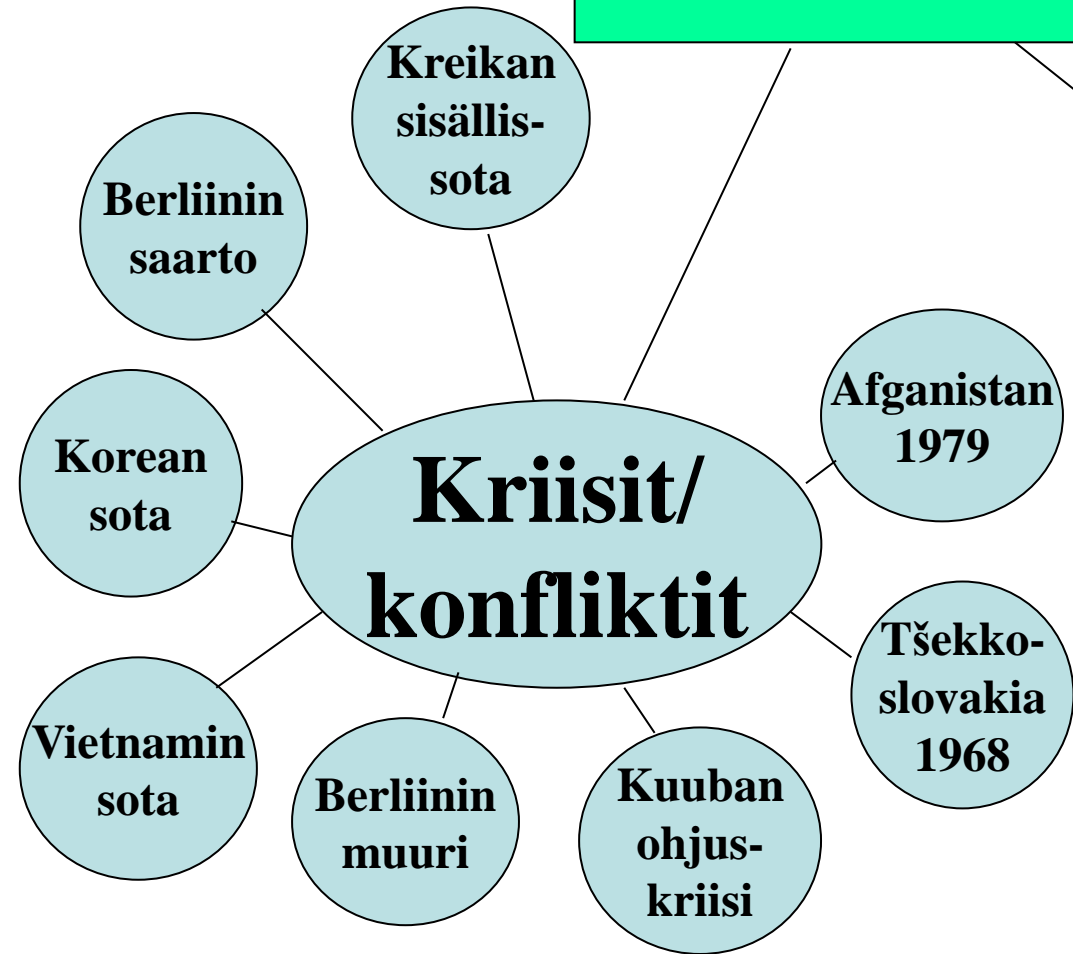
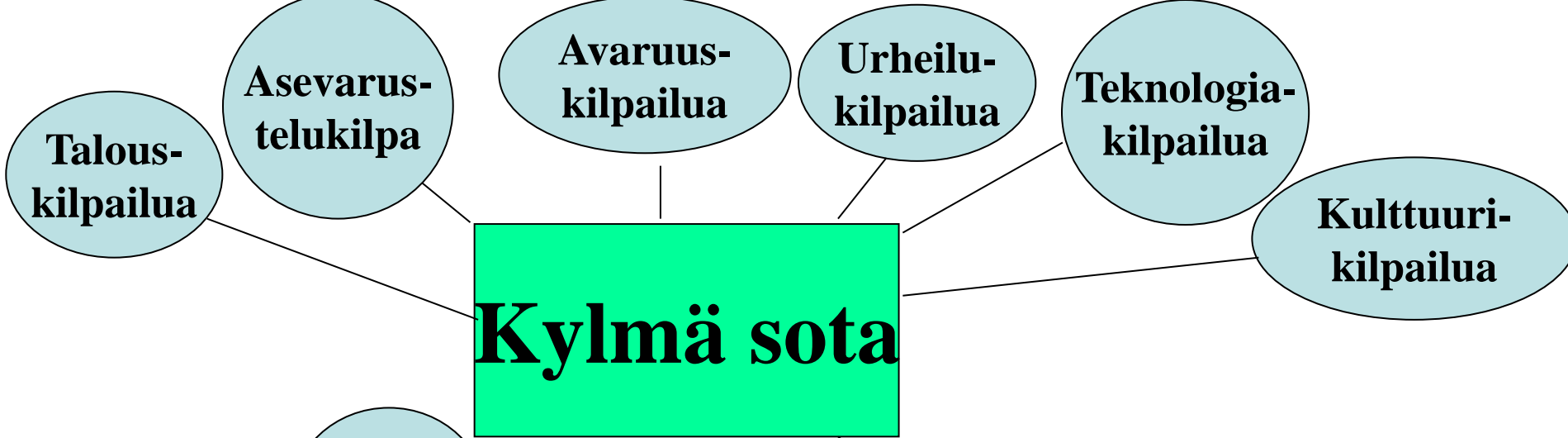
Luku 12-13

**Supervallat sodan
kynnyksellä**

**Kylmää sotaä kolmannessa
maailmassa**

Oppikirjan sivut 117-127

SAKSAN JAKO

- **Saksa oli keskeisellä paikalla Euroopassa.**
- **Mittavat raaka-ainevarat ja se oli muutenkin taloudellisesti merkittävä.**
- **Saksalla ja Berliinillä oli symbolista merkitystä.**

SAKSAN JAKO

- 1945 Saksan jako neljään vyöhykkeeseen (NL, USA, I-B, Ranska)
- 1948 Länsi-vyöhykkeiden yhdistäminen (perustuslaki ja yhteinen valuutta)
  - Itävyöhyke seurasi perässä
- 1948-1949 Berliinin saarto
  - dokumentti2

Tehtävä 2. a) Miksi Neuvostoliitto saartoi Berliinin vuonna 1948?

- Protesti läntisten miehitysvyöhykkeiden taloudelliselle yhdistymiselle (valuuttaudistus).**
- Stalinin yritys pysäyttää läntisten miehitysvyöhykkeiden sitominen länsivaltoihin.**

Tehtävä 2. b) Perustelee väite: Berliinin saarto vaikutti merkittävästi Saksaan ja kylmään sotaan.

1. Johti erillisten Saksojen syntyyn.

2. Syntyi Nato.

3. Länsi-Saksan ja länsivaltojen taloudellinen ja sotilaallinen liitto.

(Hiili- ja teräsyhteisö 1951, Naton jäsenyys 1955 → EU myöh.).

→ **Jännitteitä supervaltojen välillä.**

Saksan ja Itävallan jako miehitysvyöhykkeisiin

SAKSAN JAKO

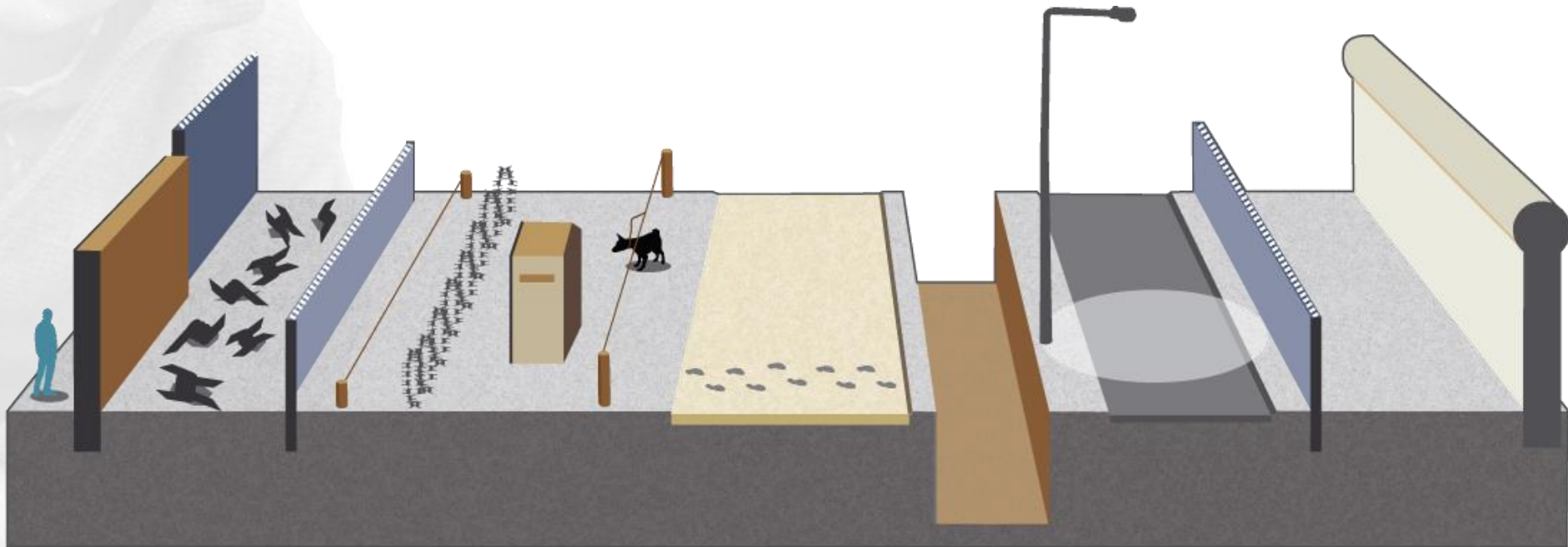
- **1950-I BRD (Länsi-Saksa) ja DDR (Itä-Saksa) virallisesti**
  - 1952 L-Saksasta lännen liittolainen ja miehitys lopetetaan
  - 1954 I-Saksasta suvereeni valtio
- **1955 BRD NATO:n ja DDR Varsovan liiton jäseniksi**

Tehtävä 3. Tiivistä Berliinin muurin rakentamisen syyt ja seuraukset muutamaan virkkeeseen.

- 1. Koulutetun väestön pako Itä-Berliinistä Länsi-Berliinin. Pelko talouden romahtamisesta.**
- 2. Hruštšov oli vaatinut Berliinin erillisaseman lopettamista ja Kennedy oli vannonut puolustavansa Berliiniä.**
- 3. Kumpikaan osapuoli ei halunnut sota Berliinin vuoksi, mutta ei voitu antaa toiselle periksi.**
- 4. Muuri oli sopiva kompromissi.**
- 5. Yhdysvallat käytti muuria oman propagandansa levittämiseen.**
  - Lännestä nähtynä muuri oli esimerkki sosialismiin kuuluvasta pakkovallasta ja ihmisoikeuksien rajoittamisesta, idässä muurin selitettiin olevan ”antifasistinen suojavalli”.**

Berliinin muuri

Lännestä nähtynä muuri oli esimerkki sosialismiin kuuluvasta pakkovallassa ja ihmisoikeuksien rajoittamisesta, idässä muurin selitettiin olevan ”antifasistinen suojavalli”.

SAKSAN JAKO

- **1961 Berliinin muuri – pako idästä länteen**
  - **1963 Kennedy vierailee L-Berliinissä**
    - [Ich bin auch...](#) (06.05)
  - **Lännen tuki Berliinille!**
- **1972 Saksat tunnustavat toisensa, Berliinin asema tunnustetaan**
- **1989 Berliinin muuri murtuu**
  - [Ronald Reagan youtube](#) (n. 1 min.)
- **1990 Saksa yhdistyy – Berliinistä pääkaupunki**

MISSILE CRISIS 1962

September 1962, 19 vessels leave the Black Sea, bound for Cuba

16 November, Onslow Bay NC. Largest exercise since WWII, US rehearses for Cuban invasion

24 October, 16 ships return, 2 alter course, 'Bucharest' makes it safely to Havana

9 November, all Missiles leave Cuba

US Blockade declared 20 October 1962

US Navy/Air Bases

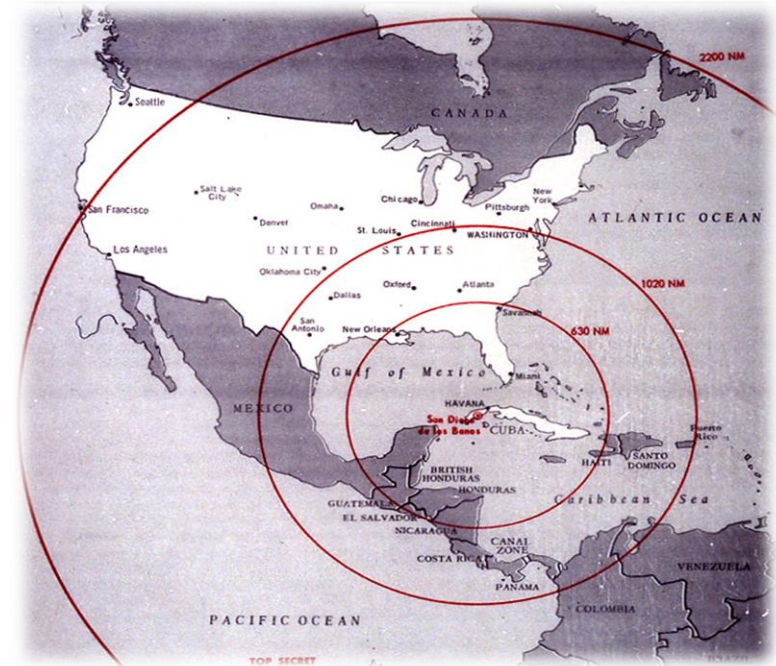
- 1 ⚓ Guantanamo Bay
- 2 ⚓ Key West
- 3 ⚓ Homestead

Soviet Missile Bases

- 1 San Cristobal
- 2 Guanajay
- 3 Saqua la Grande
- 4 Remedios
- 5 Santa Clara

KUUBAN KRIISI 1962

- NL oli tuomassa ydinohjuksia kommunistiseen Kuubaan
- USA uhkasi iskeä laivueen kimppuun
→ Vaarana täysimittainen ydinsota
- NL perääntyi.
Suurvaltojen johtajien välille puhelinyhteys, ”kuuma linja”

Phases of the Korean War

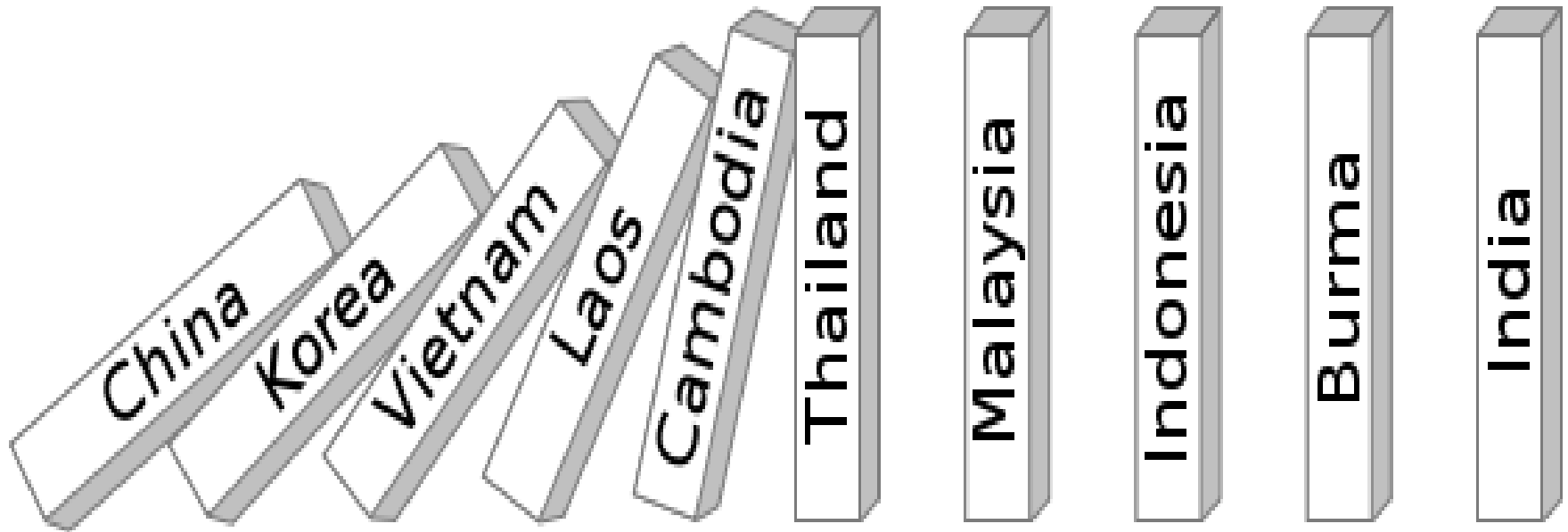
KOREAN SOTA 1950–53

- NL:n tukema Pohjois-Korea vs. USA:n (ja YK:n) tukema Etelä-Korea
- Ei vieläkin lopullista rauhaa, vaan tulitauko ja aselepo

Vertaile Korean ja Vietnamin sotia. Mitä yhteisiä ja erottavia piirteitä löydät?

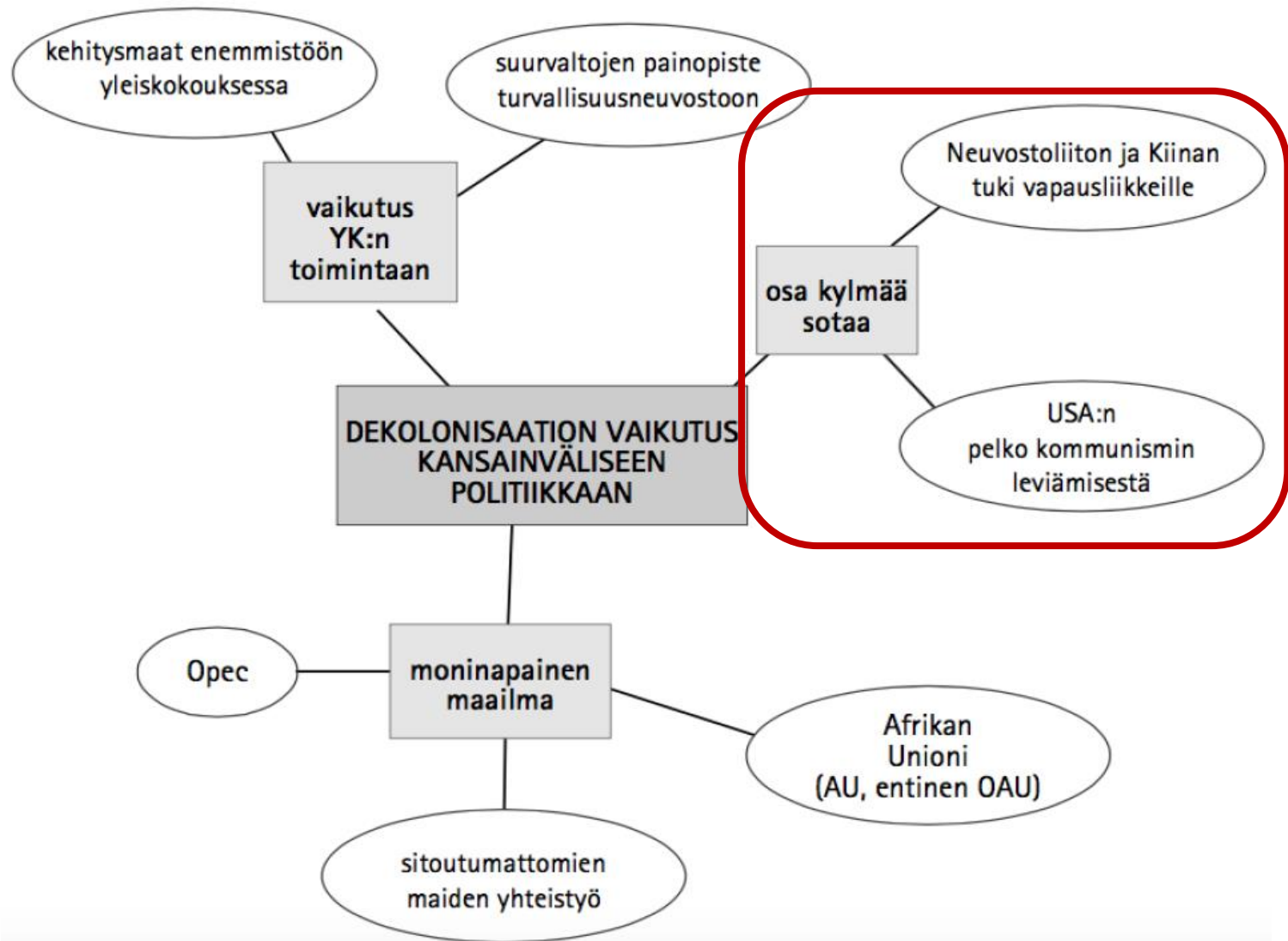
Dominoteoria (Eisenhower)

"Yhdenkin Kaakkois-Aasian maan menetykset kommunistien hyökkäyspolitiikalle aiheuttaisi vakavia psykologisia, poliittisia ja taloudellisia seurauksia. Jos ajoissa ei ryhdytä vastatoimiin, yhdenkin maan menetykset johtaa mitä luultavimmin siihen, että naapurimaat lyhyessä ajassa alistuvat tai sitoutuvat kommunismiin. Lisäksi seurauksena olisi hyvin todennäköisesti koko Kaakkois-Aasian ja Intian sekä ennen pitkää myös Lähi-idän (paitsi luultavasti Pakistanin ja Turkin) sitoutuminen kommunismiin."

Dominoteoria

Tehtävä 4. Laadi käsitekartta tai tee luettelo siirtomaiden dekolonisaation vaikutuksista kansainväliseen politiikkaan.

Siirtomaiden vapautumisen edellytykset

1. Siirtomaavaltojen heikkeneminen

- II MS:n jälkeen

2. Supervaltojen intressit

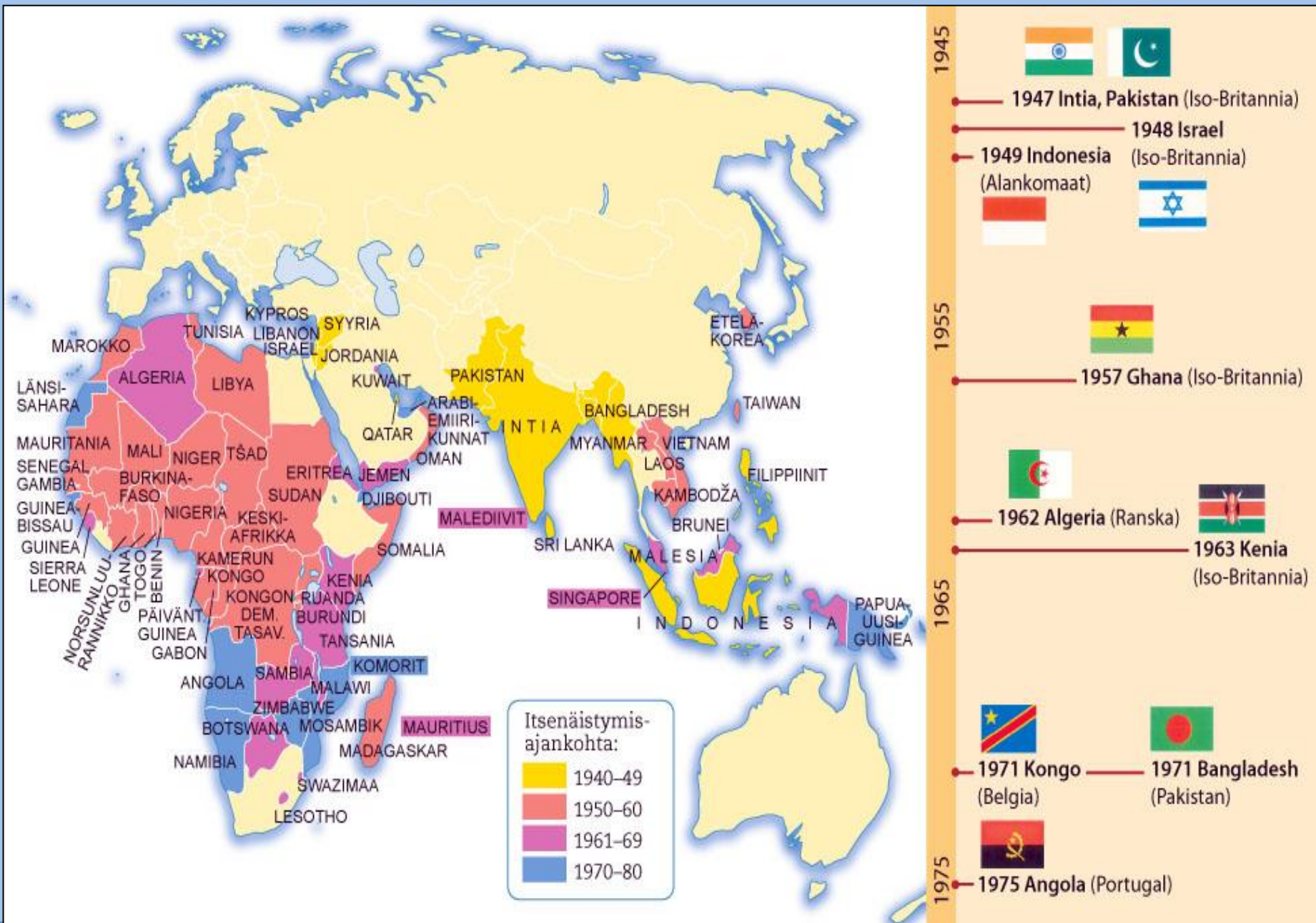
3. Etelä-Aasian ja Lähi-idän esimerkit

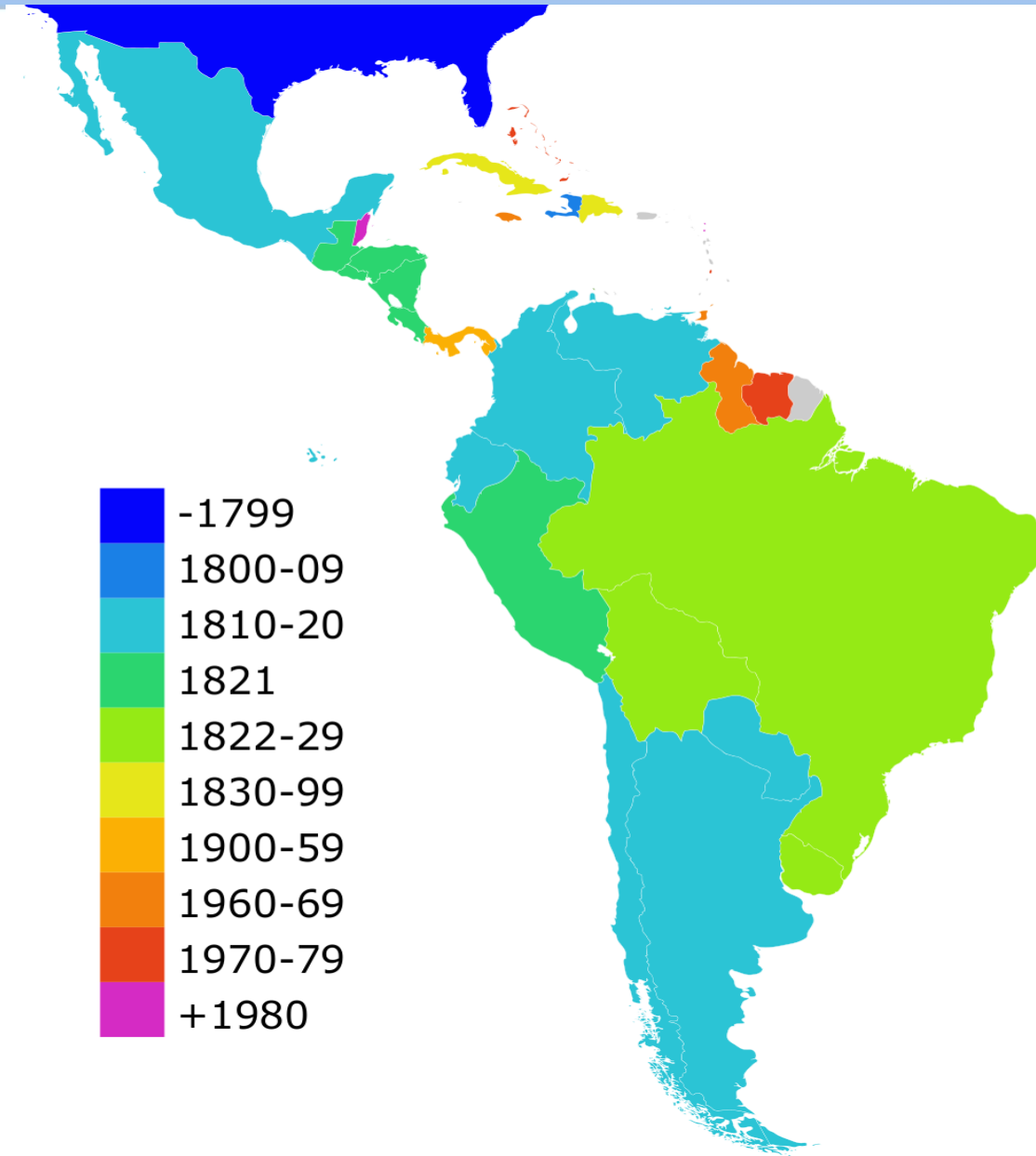
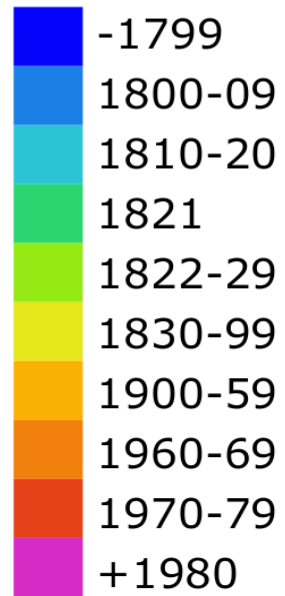
4. Nationalismi (panafrikkalaisuus)

5. YK:n peruskirja

- kansojen tasa-arvo ja itsenäisyysoikeus
- ihmisoikeudet ja syrjinnän kieltäminen

Kehitysmaiden ongelmat

KOLONIALISMIN PERINTÖ:

- *kolonialistisen talousjärjestelmän jatkuminen*
- *etniset ja uskonnolliset ristiriidat*
- *kulttuurien länsimaistuminen*
- *köyhyys*

KYLMÄ SOTA:

- *supervaltojen ideologinen kilpailu kehitysmaissa*
- *kilpailu kehitysmaiden luonnonvaroista*
- *kilpailevien ryhmittymien rahoittaminen ja aseistaminen*

NYKYÄÄN:

- *kehitysmaiden alistaminen vapaalle kilpailulle*
- *kilpailu kehitysmaiden luonnonvaroista*
- *hajonneet valtiot*
- *ympäristön tuhoutuminen*
- *pakolaisuus*

NOPEA VÄESTÖNKASVU

